

ENSIS MINOR (CHENU) VAR. SUBARCUATA OP TERSCHELLING

De heer G. Visser, Terschelling, zond mij een aantal monsters Ensis ter inzage en determinatie, waaronder enige zeer fraaie exemplaren van bovengenoemde variëteit - de zeldzaamste van onze Ensis-vormen en nog niet van Terschelling bekend.

De gegevens zijn als volgt: 21-VII-1968, pl. 22, $\frac{1}{2}$ ex. (met slotfragment andere klep); 21-IX-1968, pl. 21, 1 ex.; IX-1968, pl. 18, 1 ex.; XII-1968, pl. 16-20, 1 ex.; I-1969, pl. 16-20, $\frac{1}{2}$ ex. (met slotfragment andere klep).

De variëteit is door overgangen met de hoofdvorm verbonden, maar daarnaast vraagt men zich wel eens af, wat de verhouding ten opzichte van Ensis arcuatus (Jeffr.) is. De buiging, het langere, achteraan afgeronde voorste spierindruksel en de achter het ligament liggende voetretractor wijzen in de richting van E. arcuatus; de typische voor-mantellijn, die dicht tegen de voorrand ligt en evenwijdig daaraan loopt, het naar achteren maar weinig verwijde voorste spierindruksel en ook de kleur tonen de verwantschap met E. minor aan.

Speciaal het exemplaar van 21-VII-1968 is karakteristiek door zijn vrij sterke buiging, die in samenhang met de andere subarcuata-kenmerken de schelp een van E. minor opvallend afwijkend uiterlijk geeft. De exemplaren tonen overigens een goede indruk van de variabiliteit: 21-IX-1968 is slanker dan het gemiddelde en herinnert in postuur wel enigszins aan E. arcuatus (Jeffer.) var. ensoides; IX-1968 heeft de voor-mantellijn vlak tegen de voorrand als in typische E. minor (Chenu), maar is verder geheel subarcuata; bij I-1969 tonen de zijden neiging tot evenwijdigheid; XII-1968 komt het meest overeen met de afbeelding in Basteria, maar wijkt er van af door de lichte buiging.

Alle exemplaren bezitten, zoals het hoort, een lange versmalling van het achtereind, een eigenschap die niet aan E. minor en nauwelijks aan E. arcuatus ontleend kan zijn, maar daarentegen voor E. phaxoides kenmerkend is.

Aan de heer Visser mijn dank voor de inzage van de fraaie monsters !

R.M. van Urk